

PROCEDEUL HARTMANN ÎN CHIRURGIA COLORECTALĂ DE URGENȚĂ – EXPERIENȚA UNUI SINGUR CENTRU

Alexandr Ursu, Radu Gurghiș, Tatiana Malcova

Conducător științific: Gheorghe Rojnovanu

Catedra de chirurgie nr. 1 „Nicolae Anestiadi”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Procedul Hartmann (PH) este o intervenție frecvent efectuată pentru formațiunile tumorale complicate ale hemicolonului stâng. Rezecția colonului de tip Hartmann este considerată rapidă și sigură, fiind folosită în special, în cazurile de urgență. **Scop:** Concretizarea indicațiilor PH în intervențiile de urgență pe colonul stâng. **Material și metode.** Studiu retrospectiv pe 79 pacienți cu cancer colorectal complicat (CCRC) operați în urgență, în cadrul IMU (Chișinău) în perioada 2019-2022. Raportul B:F = 1.1:1, vârsta medie – 70.1±1.34 ani. Indicațiile preoperatorii au fost: ocluzia intestinală acută(OIA) – 62(78.5%) și perforație cu peritonită – 17(21.5%) operate în primele 8 ore de la spitalizare. Localizarea tumorii a fost: sigmoidul – 39(49.4%), descendentul – 16(20.2%), joncțiunea recto-sigmoidiană – 24(30.4%) (p<0.01). **Rezultate.** Majoritatea bolnavilor au fost operați în baza examenului radiologic panoramic al abdomenului și doar 9(11.4%) – prin irigografie de urgență. În toate cazurile s-a aplicat procedeul Hartmann. Au necesitat relaparotomie 5(6.3%) bolnavi pentru necroza stomei. Mortalitatea postoperatorie generală a constituit 29.1% (n = 23), indusă de complicații cardio-pulmonare și infecția COVID-19. **Concluzii.** PH este o intervenție salvatoare și o bună opțiune pentru pacienții cu formațiuni maligne complicate ale colonului stâng. Indicațiile acestei proceduri se limitează la cazurile de urgență, când aplicarea anastomozei primare este riscantă. PH este încă unul fezabil din punct de vedere tehnic și cu rezultate rezonabile. **Cuvinte-cheie:** procedeul Hartmann, cancer colorectal complicat, tratament chirurgical de urgență.

HARTMANN PROCEDURE IN EMERGENCY COLORECTAL SURGERY – A SINGLE CENTER EXPERIENCE

Alexandr Ursu, Radu Gurghiș, Tatiana Malcova

Scientific adviser: Gheorghe Rojnovanu

¹Nicolae Anestiadi Surgery Department No. 1, Nicolae Testemițanu University

Background. Hartmann’s procedure (HP) is a commonly performed operation for complicated left colon malignancy. Colonic resection according to the procedure by Hartmann is considered a fast and safe surgical intervention, which has been used for years, in particular, in emergencies. **Objective of the study.** To define indication of HP under emergency interventions on the left colon. **Materials and Methods.** Retrospective study of 79 patients with complicated colorectal cancer (CCRC) operated in emergency at Institute of Emergency Medicine (Chișinău), during 2019-2022. Ratio M:F = 1.1:1, mean age – 70.1±1.34 years. The indications were intestinal obstruction (IO) – 62 (78.5%) and perforation with peritonitis – 17 (21.5%) operated in the first 8 hours. Localization – sigmoid colon – 39 (49.4%), descending colon – 16 (20.2%), rectosigmoid junction – 24 (30.4%) (p<0.01). **Results.** Most of the patients were operated on the basis of the panoramic radiological examination of the abdomen and only 9 (11.4%) – by emergency irrigography. Were performed in all cases Hartmann procedure. In 5 (6.3%) cases the colostomy was complicated with necrosis. The post-operative mortality rate was 29.1% (n = 23), induced by cardio-respiratory diseases and COVID-19 infection. **Conclusion.** HP can be a life-saving procedure and suitable option in patients with left sided colonic emergencies. The indications to this procedure are limited to emergency when immediate anastomosis is not possible. Today HP are technically feasible with reasonable outcomes. **Keywords:** Hartmann procedure, complicated colorectal cancer, emergency surgical treatment.